

Järvemme on muotonsa mielenkiintoisuuksista piittaamatta jo satoja vuosia sitten nimetty Särkijärveksi. Se kait todistaa, että särkiä järvemme on suorastaan kuhissut jo pitkään, kenties lähes noin 9000:n vuoden takaisesta synnystään saakka.

Satoja ja tuhansia vuosia sitten järvemme oli täysin luonnontilainen, kristallin kirkas ja putipuhdas.

Vielä 35 vuotta sitten näkösyvyys oli huimat 5 metriä, ja syvänteetkin hapekkaat. Ahvenia ja varsinaisiksi arvokaloiksi arvostamiamme lajeja se hyödytti, särkikalat eivät tuollaisia hienouksia tarvinneet ja arvostaneet.

Näkyvin jo tapahtunut muutos on näkösyvyyden pikainen puolittuminen, ja suurin tuleva uhka lienee syvännepiilojen happikato.

Ne, ja muutkin uhkana olevat muutokset näyttävät "satavan särjen laariin".

Särjet eivät nirsoile ruuan suhteen, säntäilevät suu auki ja syövät mitä nyt sattuu tarjolla olemaan...

Sensijaan näköaistinsa avulla saalistavat tarvitsevat kirkkaita vesiä.

Kun kasvunälkäinen pikku raitapaita humuksen hämärtämässä vedessä vasta siristelee silmiään, vesikirppu onkin jo särjen suussa...

Kokeilultaassa on todettu, että valaistuksen sammuminen välittömästi lopettaa ahvenen aterioinnin, kun taas särki jatkaa suupalojen sieppaillua aivan säkkipimeässäkin.

Järven rehevöityminen se vasta todellinen riemastus särjelle onkin.

Siksipä se on opetellut sitä ihan itsekkin aiheuttamaan, moninkin tavoin.

Pienenä se popsii vekkuleita vesikirppuja, leväkasvun kurissapitäjiä.

Vasta isompana maistuu kasvuruokakin.

Kyntävällä pohjan tonkimisellaan ja lannoittavalla sontimisellaan alkavat sekä järvi että särkikalakanta rehevöityä, oravanpyörän laillakin toisiaan vauhdittaen...

Vesien lämpeneminenkin sopii mainiosti särkikaloille, kun taas kotimaiset arvokalamme kärsivät siitä suuresti. Särjen kasvulämpötila on 8-25 °C, lahnalla peräti plus 8-28 °C.

Niiden stressilämpötilat 25 ja 28 °C.

Siika sensijaan sallii kasvulleen vain 8-15 °C, ja se stressaantuu jo +20 °C:ssa.

Veden niukkahappisuus ja syvänteiden veden suoranaisten hapettomuus on rehevöitymisen aisariksi ja kasvukumppaniksi kehittyvä seuraus. Arvokaloille se on myrkyä, mutta särkipä sitäkin sietää.

Veden happamuus sensijaan on särjille hyvinkin haitallista.

Ilmansaasteiden laskeumat hapattivat järveämme takavuosisikymmeninä, mutta nyt on lievä netraloituminen jo meneillään.

Seutumme järvet ovat maa- ja kallioperän happamuuden takia luontaisenkin happamia, joten siihen jo tuhansien sukupolvien kuluessa sopeutunut särkikantamme ei suuresti takavuosiinakaan notkahtanut, ja nyt tilanteen palautuessa on taas lähdössä uuteen nousuun.

Analysoimatta on vielä yksi muuttuja, ja sen osalta muutos onkin ollut valtavin.

Kun kivikautisen samoilijan ja järvemme mahdollinen ensikohtaaminen tapahtui, järvellä kalastoinen kaikkineen oli elettyjä vuosia jo yli 5000.

Ja miltei 9000 ennen kuin ainuttakaan tietä tai rakennusta ilmaantui sen silmäkantamille. Vain viimeisimmällä 0,5%:lla iästään järvemme on silmäillyt kesämökkien ilmestymisiä ennen niin asumattomille rannoilleen...

Luonto itse hoiteli elämän tasapainon järvellämme noina tuhansina autioina vuosina.

Hyvin hoitelikin, vielä 40 vuotta sitten vesi oli huippukirkasta, hapekasta ja juomakelpoisen puhdasta. Ja sen eläinkuntakin eli tasapainoista elämää.

Enemmän kai järvi sen eläinkunnalle kuuluikin, siinä 9000 vuotta asuneille.

Kuin meille vain poikkeileville tulokkaille.

Eikä lievä rehevöitymisalku liene särjistä aivan lähtöisin. Ei ilmeisesti meistä mökkiläisistäkään, hellävaraisestihan olemme tästä helmestämme huolehtineet.

Tasapainon ylläpitäminen tuleekin tapahtua meidän ja luonnon yhteispelinä.

Joissain rehevöityneissä järvissä särkikalakannannan suuruudesta on kasvanut suuri ja toistuva ongelma, meillä ei vielä.

Terveellinen ruokakalahan särki on, venäläisten ja balttien herkku.

Suomalaisille se maistuu vain "petokalojen kautta kierrätettynä".

Mutta kun niille petokaloille maistuu pikkusiiatkin, joten mitäpä keksimme?